Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 9 października 2025 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Rozporządzenie (UE) nr 651/2014 – Wyłączenie niektórych rodzajów pomocy zgodnych z rynkiem wewnętrznym – Błąd w tłumaczeniu rumuńskiej wersji językowej tego rozporządzenia – Skutki prawne rozporządzenia dokonującego sprostowania tego błędu – Możliwość odzyskania pomocy przyznanej przed sprostowaniem zgodnie z warunkami określonymi w wersji rozporządzenia zawierającej błąd w tłumaczeniu – Ochrona uzasadnionych oczekiwań – Pewność prawa

W sprawach połączonych C-416/24 i C-417/24

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Curtea de Apel Bacău (sąd apelacyjny w Bacău, Rumunia) postanowieniami z dnia 18 kwietnia 2024 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 11 czerwca 2024 r., w postępowaniach:

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

przeciwko

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași,

i

Different Media SRL (C-417/24)

przeciwko

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: F. Biltgen, prezes izby, T. von Danwitz, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego pierwszej izby, I. Ziemele, A. Kumin, i S. Gervasoni (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

* Język postępowania: rumuński.

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu Komisji Europejskiej – Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae i P.J.O. Van Nuffel, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 maja 2025 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 2 pkt 18 lit. a) zdanie pierwsze rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 [TFUE] (Dz.U. 2014, L 187, s. 1, zwanego dalej „ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych") oraz art. 1 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) 2021/452 z dnia 15 marca 2021 r. w sprawie sprostowania rumuńskiej wersji językowej rozporządzenia (UE) nr 651/2014 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 [TFUE] (Dz.U. 2021, L 89, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie sprostowania"), a także zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa.

2 Wnioski te, sformułowane w identyczny sposób, zostały złożone w kontekście dwóch sporów pomiędzy, po pierwsze, On Air Media Professionals SRL (zwaną dalej „On Air Media"), spółką z ograniczoną odpowiedzialnością prawa rumuńskiego, a Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (agencją ds. małych i średnich przedsiębiorstw w Jassy, Rumunia), a po drugie, Different Media SRL, również spółką z ograniczoną odpowiedzialnością prawa rumuńskiego, a Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (ministerstwem ds. przedsiębiorczości i turystyki – agencją ds. małych i średnich przedsiębiorstw mającą na celu przyciągnięcie inwestycji i wspieranie eksportu w Jassy, Rumunia) w przedmiocie wniosków o zwrot dotacji nienależnie przyznanych tym dwóm spółkom w ramach środków wsparcia przyznanych przedsiębiorstwom dotkniętym kryzysem gospodarczym spowodowanym pandemią COVID-19.

Ramy prawne

Prawo Unii

Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych

3 Motyw 14 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych ma następujące brzmienie:

„Pomoc przyznawaną przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji należy wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, ponieważ taka pomoc powinna być oceniana na podstawie Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z dnia 1 października 2004 r. […], których okres

ważności został przedłużony komunikatem Komisji [Europejskiej] dotyczącym przedłużenia okresu ważności Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z dnia 1 października 2004 r. […] lub ich kolejnej wersji, w celu uniknięcia przypadków obchodzenia wspomnianych wytycznych, z wyjątkiem programów pomocy na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi. Aby zagwarantować pewność prawa, należy ustanowić jasne kryteria, które nie wymagają przeprowadzania oceny wszystkich szczegółowych aspektów sytuacji przedsiębiorstwa w celu określenia, czy dane przedsiębiorstwo należy uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji do celów niniejszego rozporządzenia".

4 Artykuł 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres stosowania", stanowi w ust. 4:

„Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

[…]

c) pomocy dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, z wyjątkiem programów pomocy mających na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi,

[…]".

5 Zgodnie z pierwotnym brzmieniem wersji w języku rumuńskim art. 2 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowanego „Definicje":

„Do celów niniejszego rozporządzenia przyjmuje się następujące definicje:

[…]

18. »przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji« oznacza przedsiębiorstwo, wobec którego zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
   a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż [małe lub średnie przedsiębiorstwo (MŚP)], które istnieje od co najmniej trzech lat lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP w okresie siedmiu lat od daty pierwszej sprzedaży komercyjnej, które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Taka sytuacja ma miejsce, gdy w wyniku odliczenia od rezerw (i wszystkich innych elementów uznawanych za część środków własnych przedsiębiorstwa) zakumulowanych strat powstaje ujemna skumulowana kwota, która przekracza połowę subskrybowanego kapitału zakładowego. Do celów niniejszego przepisu »spółka z ograniczoną odpowiedzialnością« odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek podanych w załączniku I do dyrektywy [Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającej dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. 2013, L 182, s. 19)], a »kapitał zakładowy« obejmuje, w stosownych przypadkach, wszelkie premie emisyjne;

[…]”.

Rozporządzenie w sprawie sprostowania

6 Motywy 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sprostowania mają następujące brzmienie:

„(1) Rumuńska wersja językowa [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych] zawiera błędy w art. 2 pkt 18 lit. a) zdanie pierwsze oraz w art. 2 pkt 18 lit. b) zdanie pierwsze, które zmieniają znaczenie tych przepisów.

(2) Należy zatem odpowiednio sprostować rumuńską wersję [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych]. Sprostowanie nie ma wpływu na pozostałe wersje językowe”.

7 Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sprostowania stanowi:

„W [ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych] wprowadza się następujące sprostowania:

Artykuł 2 pkt 18 lit. a) zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie: »w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat lub, do celów kwalifikowalności pomocy na finansowanie ryzyka, MŚP w okresie siedmiu lat od daty pierwszej sprzedaży komercyjnej, które kwalifikuje się do inwestycji w zakresie finansowania ryzyka w następstwie przeprowadzenia procedury *due diligence* przez wybranego pośrednika finansowego), w przypadku gdy ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona w efekcie zakumulowanych strat«”.

8 Artykuł 2 rozporządzenia w sprawie sprostowania stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*”.

Decyzja z dnia 27 sierpnia 2020 r.

9 Komisja zatwierdziła program pomocy państwa, zatytułowany „Support for SMEs and certain related large enterprises to overcome the economic crisis caused by the COVID pandemic – 19” [wsparcie dla MŚP i niektórych powiązanych dużych przedsiębiorstw w celu przezwyciężenia kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19], który Rumunia zgłosiła jej w dniu 20 sierpnia 2020 r., decyzją Komisji C(2020) 5949 final z dnia 27 sierpnia 2020 r. – Pomoc państwa SA.58166 (2020/N) – Rumunia – COVID-19: Wsparcie dla MŚP i niektórych powiązanych dużych przedsiębiorstw w celu przezwyciężenia kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19 (Dz.U. 2020, C 302, s. 1, zwaną dalej „decyzją z dnia 27 sierpnia 2020 r.”).

10 Motywy 16 i 47 tej decyzji mają następujące brzmienie:

„(16) W dniu 31 grudnia 2019 r. nie można przyznać pomocy w ramach środka przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym (»ABER«) lub rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rybołówstwa i akwakultury (»FIBER«).

[…]

(47) W związku z tym Komisja uważa, że środek ten jest konieczny, odpowiedni i proporcjonalny, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego, oraz że spełnia on wszystkie warunki określone w tymczasowych ramach środków pomocy. W szczególności:

[…]

– W ramach środka nie można przyznać pomocy przedsiębiorstwom, które już w dniu 31 grudnia 2019 r. znajdowały się w trudnej sytuacji (zob. motyw 16). Środek jest zatem zgodny z pkt 22 lit. c) tymczasowych ram pomocy państwa”.

Prawo rumuńskie

OUG nr 130/2020

11 Artykuł 4 ust. 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 130/2020 w sprawie niektórych działań mających na celu zapewnienie wsparcia finansowego z zewnętrznych bezzwrotnych środków, związanych z programem operacyjnym na rzecz konkurencyjności 2014–2020, w kontekście kryzysu COVID-19, a także innych działań w sektorze funduszy europejskich] z dnia 31 lipca 2020 r. (*Monitorul Oficial al României*, część I, nr 705 z dnia 6 sierpnia 2020 r.) (zwanego dalej „OUG nr 130/2020”), stanowi:

„Mikrodotacje wynoszą 2000 EUR i są przyznawane jednorazowo w formie ryczałtu zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu »Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia« oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U. 2013, L 347, s. 289), w zmienionym brzmieniu, i art. 67 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. 2013, L 347, s. 320)”.

12 Zgodnie z art. 6 OUG nr 130/2020:

„Mikrodotacje przewidziane w art. 4 ust. 1 są przyznawane na podstawie umowy o pomoc państwa beneficjentom, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

a) prowadzili działalność bieżącą/operacyjną przez co najmniej jeden rok kalendarzowy przed datą złożenia wniosku o finansowanie, z wyjątkiem [upoważnionych osób fizycznych i indywidualnych gabinetów medycznych], w przypadku której rozpoczęcie działalności mogło nastąpić do dnia 1 lutego 2020 r.;

b) uzyskali obrót w roku obrotowym poprzedzającym złożenie wniosku o finansowanie w wysokości stanowiącej w [lejach rumuńskich (RON)] co najmniej równowartość 5000 EUR na dzień złożenia wniosku o finansowanie, z wyjątkiem beneficjentów pomocy państwa, o której mowa w art. 5 ust. 1 lit. a), beneficjentów utworzonych w 2019 r., których obrót jest niższy niż 5000 EUR, dla których minimalny próg obrotów oblicza się poprzez pomnożenie liczby pełnych miesięcy działalności w 2019 r. przez kwotę 415 EUR, oraz beneficjentów pomocy państwa, o których mowa w art. 5 ust. 1 lit. b) i c);

c) kontynuują działalność przez okres co najmniej sześciu miesięcy od przyznania wsparcia w formie mikrodotacji”.

13 Artykuł 32 rozporządzenia (OUG) nr 130/2020 przewiduje:

„(1) Zasady dotyczące przyznawania pomocy państwa są przewidziane w ramach programu pomocy państwa – Wsparcie dla MŚP wymagające opinii Komisji Europejskiej.

(2) Każda zmiana lub dodanie programu pomocy państwa – Wsparcie dla MŚP – wchodzi w życie z dniem przekazania przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zatwierdzenia”.

Zarządzenie nr 1060/2857/2020

14 Załącznik do Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (zarządzenia nr 1060/2857/2020 w sprawie zatwierdzenia programu pomocy państwa – wsparcie dla MŚP w celu przezwyciężenia kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią COVID-19) z dnia 8 września 2020 r. (*Monitorul Oficial al României*, część I, nr 835 z dnia 11 września 2020 r.) (zwanego dalej „zarządzeniem nr 1060/2857/2020”), wydanego przez Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (ministerstwo ds. gospodarki, energii i przedsiębiorczości, Rumunia) i Ministerul Fondurilor Europene (ministerstwo funduszy europejskich, Rumunia), zawiera następującą definicję w pkt 3.6:

„»przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji« – zgodnie z art. 2 pkt 18 lit. a) [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych] przedsiębiorstwo uznaje się za znajdujące się w trudnej sytuacji, gdy:

i) w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż MŚP, które istnieje od co najmniej trzech lat) – gdy ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona w efekcie zakumulowanych strat. Taka sytuacja ma miejsce, gdy w wyniku odliczenia od rezerw (i wszystkich innych elementów uznawanych za część środków własnych

przedsiębiorstwa) zakumulowanych strat powstaje ujemna skumulowana kwota, która przekracza połowę subskrybowanego kapitału zakładowego. Do celów niniejszego przepisu pojęcie »spółki z ograniczoną odpowiedzialnością« odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku I do dyrektywy [2013/34], a »kapitał zakładowy« obejmuje, w stosownych przypadkach, wszelkie premie emisyjne;

[…]".

15 Zgodnie z pkt 6.19 załącznika do tego zarządzenia:

„Ogólne kryteria kwalifikowalności beneficjentów ubiegających się o finansowanie w ramach środków z niniejszego programu pomocy państwa są następujące:

a) w dniu 31 grudnia 2019 r. nie znajdują się w trudnej sytuacji, w rozumieniu przepisów art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, z wyjątkiem [upoważnionych osób fizycznych i indywidualnych gabinetów medycznych];

b) w stosunku do nich nie wydano ani nie wykonano decyzji o odzyskaniu pomocy państwa […];

c) nie podlegają układowi z wierzycielami i nie są objęci postępowaniem likwidacyjnym, nie są niewypłacalni lub nie znajdują się w stanie upadłości".

Zarządzenie nr 2989/2020

16 Punkt 8.11 Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile" din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (zarządzenia nr 2989/2020 w sprawie zatwierdzenia procedury wdrażania działania „Mikrodotacje udzielane z zewnętrznych bezzwrotnych środków" w ramach programu pomocy państwa ustanowionego w nadzwyczajnym rozporządzeniu rządu nr 130/2020 w sprawie niektórych działań mających na celu zapewnienie wsparcia finansowego z zewnętrznych bezzwrotnych środków, związanych z programem operacyjnym na rzecz konkurencyjności 2014–2020, w kontekście kryzysu COVID-19, a także innych działań w sektorze funduszy europejskich) z dnia 30 września 2020 r. (*Monitorul Oficial al României*, część I, nr 902 z dnia 5 października 2020 r.) stanowi zasadniczo, że pomoc państwa zostanie odzyskana w całości, jeżeli w wyniku weryfikacji przeprowadzonych po podpisaniu umów o finansowanie zostanie stwierdzone, że beneficjent nie należy do kategorii kwalifikujących się beneficjentów przewidzianych w OUG nr 130/2020.

Spory w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

17 W dniu 20 sierpnia 2020 r. Rumunia zgłosiła Komisji program pomocy zatytułowany „Support for SMEs and certain related large enterprises to overcome the economic crisis caused by the COVID-19 pandemic" [(wsparcie dla MŚP i niektórych powiązanych dużych przedsiębiorstw w celu przezwyciężenia kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19)]. Decyzją z dnia 27 sierpnia 2020 r. Komisja zatwierdziła ten program pomocy państwa.

18 Zgodnie z motywem 16 tej decyzji na podstawie zatwierdzonego programu nie można było przyznać żadnej pomocy państwa przedsiębiorstwom, które w dniu 31 grudnia 2019 r. znajdowały się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych. Jak wynika z motywu 47 wspomnianej decyzji, chodziło o jeden z ustanowionych przez Komisję warunków uznania programu pomocy za konieczny, odpowiedni i proporcjonalny, a zatem zgodny z rynkiem wewnętrznym.

19 W następstwie doręczenia decyzji z 27 sierpnia 2020 r. program pomocy został wprowadzony w życie przez organy rumuńskie zarządzeniem nr 1060/2857/2020.

20 Punkt 6.1 załącznika do tego zarządzenia przewidywał przyznanie pomocy w maksymalnej kwocie równej 2000 EUR na beneficjenta dla niektórych kategorii MŚP.

21 Zgodnie z decyzją z dnia 27 sierpnia 2020 r. jednym z ogólnych kryteriów kwalifikowalności, jakie powinni byli spełniać beneficjenci wnioskujący o finansowanie, było – zgodnie z pkt 6.19 załącznika do tego zarządzenia – nieznajdowanie się w dniu 31 grudnia 2019 r. w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych. Zawarta w tym artykule definicja „przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji" została przypomniana w pkt 3.6 ppkt (i) tego załącznika do tego zarządzenia.

22 W ramach wspomnianego programu pomocy spółki On Air Media i Different Media zawarły w dniu 10 grudnia 2020 r. umowy o finansowanie, na podstawie których każda z tych spółek skorzystała z mikrosubwencjonowania w wysokości 9679 RON (około 1945 EUR), mającego pomóc im w przezwyciężeniu kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19.

23 Każda z tych mikrodotacji była następnie przedmiotem decyzji o odzyskaniu pomocy państwa wydanych, odpowiednio, w dniu 8 listopada 2022 r. w stosunku do On Air Media i w dniu 18 października 2022 r. w stosunku do Different Media. Organy rumuńskie uznały, że spółki te nie spełniają jednego z warunków prawnych skorzystania z rozpatrywanej dotacji, ponieważ w dniu 31 grudnia 2019 r. były „przedsiębiorstwami znajdującymi się w trudnej sytuacji" w rozumieniu pkt 3.6 ppkt (i) załącznika do zarządzenia nr 1060/2857/2020, gdyż odnotowane przez nie w tym dniu straty kapitałowe znacznie przekraczały połowę ich subskrybowanego kapitału zakładowego.

24 On Air Media i Different Media wniosły skargi na te decyzje o odzyskaniu pomocy do Tribunalul Neamț (sądu okręgowego dla okręgu w Neamț, Rumunia). Podnosiły one, że spełniały wszystkie warunki przewidziane w celu uzyskania mikrodotacji, a w szczególności, że nie miały cech przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych. Przepisy te bowiem w rumuńskiej wersji językowej tego rozporządzenia wykluczały z kategorii „przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji" „MŚP, które istnieją od co najmniej trzech lat". Tymczasem On Air Media i Different Media podnosiły, że w dniu zawarcia przez nie odpowiednich umów o finansowanie istniały, odpowiednio, od trzynastu i od osiemnastu lat.

25 Tribunalul Neamț (sąd okręgowy dla okręgu Neamț) oddalił te skargi. Podstawą orzeczenia sądu była okoliczność, że rumuńska wersja językowa ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych została sprostowana w drodze rozporządzenia w sprawie sprostowania po fakcie przyznania dotacji na rzecz spółek On Air Media i Different Media i że sprostowane w ten sposób ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych stanowi, że jedynie MŚP, które istnieją od mniej niż trzech lat, a nie, jak w pierwotnej wersji językowej tego rozporządzenia

w języku rumuńskim, MŚP, które istnieją od co najmniej trzech lat, nie są objęte zakresem stosowania pojęcia „przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji” i tym samym kwalifikują się do rozpatrywanej pomocy.

26 Sąd ten uznał, że rozporządzenie w sprawie sprostowania nie zmieniło ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, lecz jedynie dokonało sprostowania jego wersji w języku rumuńskim, ponieważ oryginalna wersja tego rozporządzenia w języku angielskim od chwili jego przyjęcia odnosiła się do MŚP „które istnieje od mniej niż trzech lat”. W konsekwencji Sąd zastosował art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych sprostowany rozporządzeniem w sprawie sprostowania i stwierdził, że spółki On Air Media i Different Media w dniu złożenia przez nie wniosków o przyznanie dotacji nie spełniały wszystkich kryteriów kwalifikowalności.

27 Spółki te wniosły odwołania od wyroków wydanych w pierwszej instancji do Curtea de Apel Bacău (sądu apelacyjnego w Bacău, Rumunia), który jest sądem odsyłającym.

28 Przed tym sądem podnoszą one w pierwszej kolejności, że organy rumuńskie zastosowały z mocą wsteczną rozporządzenie w sprawie sprostowania, ponieważ zostało ono przyjęte w marcu 2021 r., czyli ponad trzy miesiące po podpisaniu rozpatrywanych umów o finansowanie, a nawet po wykorzystaniu dotacji na zakup sprzętu.

29 W drugiej kolejności podnoszą one, że pojęcie „oryginalnej wersji rozporządzenia” w języku angielskim, które znajduje się w uzasadnieniu wyroku wydanego w pierwszej instancji, jest pozbawione podstawy prawnej, ponieważ język rumuński jest jednym z 24 języków urzędowych Unii Europejskiej, podobnie jak którykolwiek z pozostałych 23 języków.

30 W trzeciej kolejności spółki te podnoszą, że w dniu podpisania rozpatrywanych umów o finansowanie rumuńska wersja językowa ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych obowiązywała bez zmian od ponad sześciu lat i że tekst tego rozporządzenia był w pełni zgodny ze wszystkimi innymi aktami normatywnymi znajdującymi zastosowanie w niniejszej sprawie, w szczególności z zarządzeniem nr 1060/2857/2020, które zawierało identyczny tekst. W tych okolicznościach twierdzą one, że złożyły wnioski o udzielenie dotacji, podpisały umowę o finansowanie i wykonały ją w dobrej wierze.

31 Sąd odsyłający jest zdania, że powinien rozstrzygnąć wątpliwość, czy przyjęcie rozporządzenia dokonującego sprostowania wersji językowej pierwotnego rozporządzenia Unii skutkuje stosowaniem z mocą wsteczną wersji sprostowanej od wejścia w życie pierwotnego rozporządzenia, czy też rodzi ono skutki dopiero od wejścia w życie rozporządzenia w sprawie sprostowania.

32 Sąd ten rozważa również, czy zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań stoją na przeszkodzie odzyskaniu pomocy państwa – przyznanej zgodnie z warunkami przewidzianymi pierwotnie w rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych – w kontekście takim jak kontekst zawisłych przed nim spraw.

33 Zauważa on wreszcie, że orzecznictwo krajowe nie jest w tym zakresie jednolite.

34 W tych okolicznościach Curtea de Apel Bacău (sąd apelacyjny w Bacău) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przyjęcie rozporządzenia dokonującego sprostowania oficjalnej rumuńskiej wersji językowej rozporządzenia Unii Europejskiej, mianowicie [rozporządzenia w sprawie sprostowania], skutkuje stosowaniem wstecz wersji sprostowanej od wejścia w życie rozporządzenia pierwotnego, czy wywołuje ono skutki wyłącznie na przyszłość, po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie sprostowania, w przypadku gdy organy krajowe przyznały pomoc państwa zgodnie z warunkami określonymi w pierwotnej rumuńskiej wersji językowej [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych] i przystąpiły po wejściu w życie [rozporządzenia w sprawie sprostowania] do odzyskania przyznanej pomocy państwa?

2) Czy równoważność wersji językowych rozporządzenia Unii oznacza, że organy krajowe państwa członkowskiego mogą powoływać się wobec beneficjenta pomocy państwa, przyznanej zgodnie z pierwotną rumuńską wersją językową [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych] na przepisy wspomnianej rumuńskiej wersji językowej [rozporządzenia w sprawie sprostowania], celem odzyskania pomocy państwa, w przypadku braku jakiejkolwiek winy po stronie beneficjenta pomocy?

3) Czy prawo Unii, a w szczególności zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa, należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie odzyskaniu pomocy państwa przyznanej zgodnie z warunkami, które zostały przewidziane pierwotnie w rumuńskiej wersji językowej, ale nie zostały przewidziane w innych wersjach językowych [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych], przy czym sprostowanie nastąpiło na mocy [rozporządzenia w sprawie sprostowania] również w rumuńskiej wersji językowej po przyznaniu pomocy państwa?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

35 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie w sprawie sprostowania należy interpretować w ten sposób, że dokonuje ono sprostowania rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z mocą wsteczną od dnia wejścia w życie tego ostatniego rozporządzenia.

36 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w oczywistym interesie porządku prawnego Unii jest, by celem uniknięcia przyszłych rozbieżności w wykładni, wszystkie przepisy prawa Unii były interpretowane w sposób jednolity, czego zapewnienie jest przedmiotem uprawnienia Trybunału na mocy art. 267 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 października 1990 r., Dzodzi, C-297/88 i C-197/89, EU:C:1990:360, pkt 37, 38; a także z dnia 16 czerwca 2016 r., Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, pkt 61).

37 Konieczność jednolitej wykładni przepisów prawa Unii wyklucza, aby w razie wątpliwości treść przepisu była rozpatrywana w oderwaniu od kontekstu, a wręcz przeciwnie, wymaga, aby była ona interpretowana i stosowana w świetle wersji sporządzonych w innych językach urzędowych (wyroki: z dnia 5 grudnia 1967 r., van der Vecht, 19/67, EU:C:1967:49, s. 456; z dnia 10 kwietnia 2025 r., Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, pkt 30).

38 Niemniej jednak, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, wszystkim wersjom językowym tekstu prawa Unii przypisuje się zasadniczo tę samą wartość (wyroki z dnia 2 kwietnia 1998 r., EMU Tabac i in., C-296/95, EU:C:198:152, pkt 36; z dnia 4 października 2024 r., AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, pkt 38).

39 W przypadku rozbieżności pomiędzy różnymi wersjami językowymi tekstu prawa Unii dany przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego stanowi on część (wyroki: z dnia 27 października 1977 r., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, pkt 14; z dnia 10 kwietnia 2025 r., Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, pkt 30).

40 Jednakże wykładnia przepisu prawa Unii nie może skutkować pozbawieniem wszelkiej skuteczności (effet utile) jasnego i precyzyjnego brzmienia tego przepisu (wyroki: z dnia 8 grudnia 2005 r., EBC/Niemcy, C-220/03, EU:C:2005:748, pkt 31; z dnia 3 września 2024 r., Illumina i Grail, C-611/22 P i C-625/22 P, EU:C:2024:677, pkt 126).

41 Rozbieżność między rumuńską wersją językową, której brzmienie było jasne i jednoznaczne, a innymi wersjami językowymi art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych skłoniła Komisję do przyjęcia rozporządzenia w sprawie sprostowania, leżącego u podstaw sporu w postępowaniu głównym.

42 Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych, w którym uznano niektóre kategorie pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 i 108 TFUE, wyłącza ze swego zakresu stosowania, zgodnie z jego art. 1 ust. 4 lit. c), „przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji", których definicja znajduje się w art. 2 pkt 18 tego rozporządzenia.

43 Podczas gdy w sposób całkowicie pozbawiony dwuznaczności pierwotna rumuńska wersja językowa tego ostatniego przepisu, opublikowana w dniu 26 czerwca 2014 r. w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, wykluczała z kategorii przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji – odnosząc się do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością – MŚP, które istnieją od co najmniej trzech lat, pozostałe wersje językowe tego przepisu, opublikowane tego samego dnia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, równie wyraźnie wykluczały z tej kategorii MŚP, które istniały od mniej niż trzech lat.

44 Co się tyczy wątpliwości, czy rozporządzenie w sprawie sprostowania ma moc wsteczną, należy przypomnieć w pierwszej kolejności, że zgodnie z art. 297 TFUE akty Unii wchodzą w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

45 Następnie z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że w odróżnieniu od przepisów proceduralnych, co do których przyjmuje się na ogół, iż znajdują zastosowanie z dniem ich wejścia w życie, materialne przepisy prawa Unii, w celu zapewnienia poszanowania zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy interpretować w ten sposób, że odnoszą się do sytuacji zaistniałych przed ich wejściem w życie tylko wtedy, gdy z ich brzmienia, celu lub systematyki jasno wynika, że należy im przypisać taki skutek (zob. podobnie wyrok z dnia 22 czerwca 2022 r., Volvo i DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

46 W niniejszym przypadku rozporządzenie w sprawie sprostowania, które dotyczy przepisu materialnego, stanowi w art. 2, że wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, i nie przewiduje wyraźnie, że zacznie obwiązywać w terminie wcześniejszym.

47 Jednakże moc wsteczna rozporządzenia w sprawie sprostowania jasno wynika z jego celu.

48 Jak wskazują motywy 1 i 2 rozporządzenia w sprawie sprostowania, jego przedmiotem jest sprostowanie rumuńskiej wersji językowej – z wyłączeniem innych wersji językowych – art. 2 pkt 18 lit. a) zdanie pierwsze ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych i art. 2 pkt 18 lit. b) zdanie pierwsze tego rozporządzenia, który zawiera błędy zmieniające znaczenie tych przepisów.

49 Z samego jego przedmiotu wynika, że rozporządzenie w sprawie sprostowania zmierza do przywrócenia jednolitej wykładni, jakiej powinien podlegać art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych we wszystkich wersjach językowych tego przepisu, poprzez skorygowanie ab initio z mocą wsteczną błędu w tłumaczeniu, który obarczał rumuńską wersję językową ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych.

50 Gdyby bowiem rozporządzenie w sprawie sprostowania dokonywało sprostowania rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych jedynie na przyszłość, pozwoliłoby współistnieć, w okresie między wejściem w życie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych a jego własnym wejściem w życie, niezgodnym ze sobą wersjom tego rozporządzenia, których podstawą – jednej i drugiej – byłyby jasne i precyzyjne sformułowania.

51 Takiej wykładni rozporządzenia w sprawie sprostowania nie można przyjąć bez naruszenia wymogu jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa Unii przypomnianego w pkt 36 i 37 niniejszego wyroku.

52 Na pytanie pierwsze należy zatem odpowiedzieć, że rozporządzenie w sprawie sprostowania należy interpretować w ten sposób, że dokonuje ono sprostowania rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z mocą wsteczną od dnia wejścia w życie tego ostatniego rozporządzenia.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

53 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie odzyskaniu na podstawie rozporządzenia w sprawie sprostowania pomocy przyznanej przez Rumunię przed przyjęciem tego rozporządzenia w ramach programu pomocy zatwierdzonego decyzją Komisji z dnia 27 sierpnia 2020 r.

54 Jak stwierdzono w pkt 52 niniejszego wyroku, rozporządzenie w sprawie sprostowania dokonuje sprostowania rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych z mocą wsteczną, od dnia wejścia w życie tego ostatniego rozporządzenia.

55 W świetle sprostowanej rumuńskiej wersji językowej bezsporne jest, że spółki On Air Media i Different Media powinny były zostać uznane za przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji, w rozumieniu art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, a zatem powinny były zostać wyłączone z korzystania z dotacji rozpatrywanych w sprawach w postępowaniu głównym.

56 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stwierdzenie niezgodności pomocy z prawem powinno co do zasady prowadzić do jej odzyskania przez organy krajowe w celu przywrócenia stanu poprzedniego (zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, pkt 33; postanowienie z dnia 28 lutego 2024 r., Grecja/Komisja, C-797/22 P, EU:C:2024:174, pkt 71).

57 Jednakże, stosując prawo Unii mają one obowiązek przestrzegać jego podstawowych zasad, w szczególności zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań (wyroki: z dnia 1 kwietnia 1993 r., Lageder i in., C-31/91 i C-44/91, EU:C:1993:132, pkt 33; a także z dnia 5 września 2024 r., Novo Banco i in., od C-498/22 do C-500/22, EU:C:2024:686, pkt 100).

58 Zasada pewności prawa wymaga, aby dane uregulowania Unii umożliwiały zainteresowanym dokładne zapoznanie się z zakresem obowiązków, które na nich nakładają (wyroki: z dnia 1 października 1998 r., Zjednoczone Królestwo/Komisja, C-209/96, EU:C:1998:448, pkt 35; a także z dnia 22 lutego 2022 r., Stichting Rookpreventie Jeugd i in., C-160/20, EU:C:2022:101, pkt 41).

59 Chociaż zgodnie z ogólną regułą zasada pewności prawa stoi na przeszkodzie ustalaniu początkowego momentu obowiązywania aktu Unii w czasie przed jego publikacją lub doręczeniem, w drodze wyjątku może być jednak inaczej, gdy wymaga tego cel leżący w interesie ogólnym i gdy odbywa się to z należytym poszanowaniem uzasadnionych oczekiwań zainteresowanych (wyroki: z dnia 25 stycznia 1979 r., Racke, 98/78, EU:C:1979:14, pkt 20; z dnia 12 listopada 1981 r., Meridionale Industria Salumi i in., od 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270, pkt 10), a także gdy z brzmienia, celu lub systematyki właściwych przepisów wynika jasno, że należy im przypisać taki skutek [wyroki: z dnia 24 września 2002 r., Falck i Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P i C-75/00 P, EU:C:2002:524, pkt 119; a także z dnia 30 kwietnia 2019 r., Włochy/Rada (Kwota połowowa włócznika śródziemnomorskiego), C-611/17, EU:C:2019:332, pkt 106 i przytoczone tam orzecznictwo].

60 Co się tyczy przesłanki dotyczącej poszanowania zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uprawnienie do powoływania się na tę zasadę wymaga udzielenia zainteresowanemu przez właściwe organy Unii dokładnych, bezwarunkowych i spójnych zapewnień pochodzących z uprawnionych i wiarygodnych źródeł (wyrok z dnia 5 marca 2019 r., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, pkt 97 i przytoczone tam orzecznictwo).

61 Tym samym praktyka państwa członkowskiego niezgodna z precyzyjnymi uregulowaniami Unii nie może tworzyć uzasadnionych oczekiwań po stronie podmiotu będącego beneficjentem stworzonej w ten sposób sytuacji (wyroki: z dnia 15 grudnia 1982 r., Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, pkt 22; a także z dnia 19 grudnia 2024 r., Kaduna, C-244/24 i C-290/24, EU:C:2024:1038, pkt 131).

62 W dziedzinie pomocy państwa z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że z uwagi na imperatywny charakter kontroli pomocy państwa sprawowanej przez Komisję na podstawie art. 108 TFUE z jednej strony przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy mogą co do zasady powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości tej pomocy tylko wówczas, gdy taka pomoc została przyznana zgodnie z procedurą przewidzianą w tym postanowieniu, a z drugiej strony staranny podmiot gospodarczy powinien zwykle być w stanie upewnić się, że dopełniono wymogów tej procedury (wyrok z dnia 5 marca 2019 r., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, pkt 98 i przytoczone tam orzecznictwo).

63 Niemniej jednak Trybunał dopuszcza również możliwość powołania się przez beneficjenta pomocy przyznanej niezgodnie z prawem na wyjątkowe okoliczności, które w sposób zasadny mogły stanowić podstawę jego oczekiwań co do zgodności tej pomocy z prawem, a w konsekwencji sprzeciwienia się jej zwrotowi (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 1990 r., Komisja/Niemcy, C-5/89, EU:C:1990:320, pkt 16).

64 W niniejszej sprawie, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 80 opinii, okolicznością będącą podstawą oczekiwań spółek On Air Media i Different Media, że należą one do kręgu beneficjentów pomocy, która może zostać zatwierdzona na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, było nie wyłącznie zachowanie organów rumuńskich, w szczególności krajowy program pomocy i podjęte w jego ramach decyzje o przyznaniu tej pomocy, lecz również jasny, choć błędny, tekst rumuńskiej wersji językowej ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych opublikowany w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, do którego odsyłał ten program pomocy.

65 W tym względzie, jak podkreślił rzecznik generalny w pkt 73 opinii, w okolicznościach spraw w postępowaniu głównym nie sposób czynić spółkom On Air Media i Different Media zarzutu z tego, że nie sprawdziły innych wersji językowych art. 2 pkt 18 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, w sytuacji gdy nic w treści pierwotnej rumuńskiej wersji językowej tego przepisu nie nastręczało żadnych trudności interpretacyjnych.

66 Ponadto rozpatrywany krajowy program pomocy, prawidłowo zgłoszony Komisji, został zatwierdzony przez tę instytucję decyzją z dnia 27 sierpnia 2020 r., co również mogło wzbudzić uzasadnione oczekiwania co do zgodności z prawem pomocy przyznanej na podstawie tego programu.

67 W świetle powyższego na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, iż stoją one na przeszkodzie odzyskaniu na podstawie rozporządzenia w sprawie sprostowania pomocy przyznanej przez Rumunię przed przyjęciem tego rozporządzenia w ramach programu pomocy zatwierdzonego decyzją z dnia 27 sierpnia 2020 r.

W przedmiocie kosztów

68 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Rozporządzenie Komisji (UE) 2021/452 z dnia 15 marca 2021 r. w sprawie sprostowania rumuńskiej wersji językowej rozporządzenia (UE) nr 651/2014 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 [TFUE] należy interpretować w ten sposób, że dokonuje ono sprostowania rumuńskiej wersji językowej rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 [TFUE] z mocą wsteczną od dnia wejścia w życie tego ostatniego rozporządzenia.**

2) **Zasady pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie odzyskaniu na podstawie rozporządzenia 2021/452 pomocy przyznanej przez Rumunię przed przyjęciem tego rozporządzenia w ramach programu pomocy zatwierdzonego decyzją Komisji C(2020) 5949 final z dnia 27 sierpnia 2020 r. – Pomoc państwa SA.58166 (2020/N) – Rumunia – COVID-19: Wsparcie dla MŚP i niektórych powiązanych dużych przedsiębiorstw w celu przezwyciężenia kryzysu gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19.**

Podpisy